

Oponentský posudek bakalářské práce Sára Perutkové „Mezi uměním a vandalismem. Reflexe writerů a projevy Graffiti subkultury v Troji a Holešovicích“. Praha, Fakulta humanitních studií UK 2024, 92 s.

Sára Perutková se ve své bakalářské práci věnuje „reflexi graffiti subkultury z hlediska writerů, [odhalení] vnitřní dynamiku této subkultury a [porozumění] jakým způsobem se projevuje graffiti v městském prostoru v kontextu konkrétní oblasti Troji a pražských Holešovic“ (s. 7-8). Práce je založena na etnografickém výzkumu, který kombinoval polostrukturované rozhovory s writery a pozorování městského prostředí. Výsledkem je poctivě odvedená práce, z níž je patrný zájem o zkoumanou problematiku, ale také skutečnost, že se jedná o autorčinu první akademickou práci.

Teoreticky se práce opírá o rozpor conceptualizace graffiti jako *práva na město* Andreje Zieleniece a graffiti jako *silent society* Nancy Macdonaldové, resp. *incomplete secret society* Fabiena Truonga. Skrze tento teoretický rámec se jí následně úspěšně daří interpretovat empirická data a získat skutečný vhled do některých aspektů zkoumaného jevu. Zároveň je trochu škoda, že autorka více nevyužila také teorie z oblasti subkulturních studií (nad rámec přehledových prací Josefa Smolíka). Zejména v druhé a čtvrté podkapitole empirické části by jí tyto teorie (které jí navíc nejsou neznámé s ohledem na to, že absolvovala kurz Subkultury mládeže) umožnily hlubší interpretaci dalších aspektů zkoumané problematiky.

Teoretické ukotvení doplňuje výstižné představení graffiti subkultury, jejích hip hopových kořenů, vnitřní struktury, specifického slangu a vztahu s dominantní společností včetně legislativního rámce. Nicméně nachází se v něm některé nepřesnosti. Např. *zbombit* neznámá „vytvořit tag nebo piece“ [s. 13], ale spíše vytvořit co nejvíce graffiti na co největší ploše města (viz např. práce Svobodové a Kavalové O jazyce autorů graffiti, I. a II., *Naše řeč* 82, 5, 1999). Také Smolíkovy vymezení aktivních či pasivních členů subkultury (s. 11) je příliš zjednodušující a neodráží komplexní hierarchie graffiti subkultury (komplexnější prohled na problematiku hierarchizace v subkulturách nabízí např. Dupontova studie *From Core to Consumer: The Informal Hierarchy of the Skateboard Scene*, *Journal of Contemporary Ethnography* 43, 5, 2014).

Z metodologického hlediska je práce zvládnuta bez zásadních nedostatků. Nejenže dobře aplikuje zvolenou metodologii, ale také je výborně ošetřena eticky, přičemž je na ní zároveň patrná snaha o reflexivitu a transparentnost. Výborně je zpracovaná charakteristika zkoumaného terénu, včetně odkazu na online mapu a oceňuji také široké využití doprovodného obrazového materiálu ve formě fotografické dokumentace.

Jádro práce představuje empirická část složená ze sedmi podkapitol, které se věnují různým aspektům zkoumaného problému. Nejzdařilejší jsou ty, v nichž se autorce daří empirická data nahlížet optikou výše zmíněných teorií a které pracují explicitně s konkrétním výskytem graffiti v městském prostoru. Za velmi zdařilou považuji poslední podkapitolu, kde autorka úspěšně propojuje teorie, data z výpovědí aktérů a vlastní pozorování v konkrétním terénu.

O něco slabší jsou pak ty z podkapitol, v nichž pracuje pouze s empirickými daty bez podpory teorií, kde se v důsledku jejich absence výpovědi informátorů namísto interpretace dočkají pouze parafrázování. Řešením by mohla být redukce těch podkapitol, které nepřináší zásadní zjištění (např. části podkapitoly 3.2.) a/nebo byly detailně zpracovány v jiných pracích (např. bakalářská práce Martiny Vlkové *Subkulturní kariéra writerů a její proměny*), čímž by práce dostala kompaktnější charakter. A naopak některá témata (např. význam sociálních medií a praktiky jejich využití) by bylo zajímavé více rozpracovat.

Celkově ale autorka v empirické části pracuje s daty systematicky a úspěšně se jí daří propojovat různé druhy dat v koherentní celek. Výsledkem je tak skutečný vhled do některých aspektů zkoumané problematiky.

Po stránce formální lze práci považovat za standardní. Nalezneme v ní některé formální nedostatky jako změnu formátování (s. 17), ojedinělé překlepy (např. „peace“ namísto „piece“, s. 41 a 59), záměnu jmen významných subkulturních osobností (Hugo Toxxx, nikoliv Hubo Tox [s. 43] nebo Tony Hawk, nikoliv Tony Hook [s. 64]), ojedinělou záměnu informátorů OG.K a OG.J (s. 77 a 78) či několik nepřesností v poznámkovém aparátu (odkaz na Nové univerzum 2023 namísto Čermák 2023 [s. 8] a neuvedení Antropologického slovníku v bibliografii, přestože je na něj odkazováno [s. 23]). Jazyk také ne vždy odpovídá akademickému stylu (např. s. 57). A možná bych doporučil nečíslovat bibliografii, ale to lze chápat i jako otázku vkusu.

I přes zmiňované nedostatky se ale domnívám, že práce jednoznačně splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci. Doporučuji ji proto k obhajobě a navrhuji hodnocení na pomezí **výborně a velmi dobře** v závislosti na průběhu obhajoby.

V rámci obhajoby by mne zajímala odpověď na následující otázky:

1. Jaké teorie a koncepty akcentované v současných subkulturních studiích by autorka mohla ve své práci využít?
2. Autorka označuje své pozorování jako zúčastněné. V čem spočívala její účast?
3. Jak by autorka antropologicky interpretovala zmiňovaný konflikt mezi pražskými writery a writerem z Moravy a jeho řešení?

V Praze 1. 3. 2024

Mgr. Martin Heřmanský, Ph.D.